

ność do służby i co najmniej 35% zdolności zarobkowania na skutek:

- 1) wypadku, lub
- 2) działań wojennych w miejscu służbowym.
- 2) Wypadek uzasadnia zwiększenie emerytury, jeżeli:
- 1) miał miejsce w czasie trwania publiczno-prawnego stosunku służbowego,
- 2) pozostawał w związku przyuczynowym ze służbą i
- 3) został zgłoszony przez funkcjonariusza swej władzy służbowej w ciągu 6 miesięcy.
- 3) W przypadkach, przewidzianych w ust. 1), dolicza się do wysługi emerytalnej zależnie od stopnia utraty zdolności zarobkowania następującą ilość lat:

35%	—	54%	—	2 lata
55%	—	74%	—	4 lata
75%	—	84%	—	6 lat
85%	—	94%	—	8 lat
95%	—	100%	—	10 lat

11. Emerytura nie może wynosić więcej niż 1.000 zł. miesięcznie, ani mniej niż połowę uposażenia w służbie czynnej według najniższej grupy uposażeń w danym dziale służby.

12. 1) Jeżeli emeryt posiada dochód z pracy najemnej bądź uposażenie lub zaopatrzenie z tytułu służby nie państwowej o publiczno-prawnym charakterze, a nie zachodzą przypadki, przewidziane w art. 34, p. 3, emeryturę ogranicza się do takiej kwoty, która łącznie z tym dochodem, uposażeniem lub zaopatrzeniem nie przekracza uposażenia z dodatkami, ostatnio otrzymywanego w służbie czynnej.

2) Przepisu ust. 1) nie stosuje się, jeżeli emerytura łącznie z dochodem, uposażeniem lub zaopatrzeniem, o których mowa w ust. 1) nie przekracza 300 złotych.

3) Przez zastosowanie przepisu ust. 1) emerytura nie może być ograniczona poniżej kwoty, jaka łącznie z dochodem, uposażeniem lub zaopatrzeniem, o których mowa w ust. 1), wynosi 400 złotych.

13. Funkcjonariusz, który z chwilą rozwiązania stosunku służbowego, nie nabył prawa do emerytury wyłącznie z powodu braku wymaganej wysługi emerytalnej, nabywa prawo do odprawy, jeżeli ostatnio pełniona przez niego służba o publiczno-prawnym charakterze trwała nieprzerwanie co najmniej rok.

14. Emeryt ma prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia się z miejsca służbowego, jeżeli przesiedlił się w ciągu 6 miesięcy przed rozwiązaniem stosunku służbowego lub w ciągu roku po rozwiązaniu stosunku służbowego.

15. Emeryci, potrzebujący z powodu zupełnej bezradności stałej opieki, otrzymują na czas tej bezradności dodatek w wysokości 30 zł miesięcznie.

16. 1. Wdowa po funkcjonariuszu, zmarłym w służbie czynnej, ma prawo do pensji wdowiej, jeżeli miał on co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej.

17. Jeżeli kilka osób ma prawo do pensji wdowiej, po funkcjonariuszu (emerycie), pensję tę dzieli się pomiędzy nie w równych częściach.

18. Pensje wdowią przyznaje się w razie zgłoszenia wdowy.

19. 1. Pensja wdowy po funkcjonariuszu wynosi połowę emerytury, do której prawo nabyłby on w chwili śmierci.

2. Pensja wdowa po emerycie wynosi połowę emerytury.

20. 1. Pensja sieroty po emerycie wynosi:

1. jedną ósmą część emerytury ojca, jeżeli matka otrzymuje pensję wdową.
2. jedną czwartą część emerytury ojca, jeżeli matka żyje, lecz nie otrzymuje pensji wdowiej.
3. jedną trzecią część emerytury ojca, jeżeli matka nie żyje.

2. Podobnie oblicza się pensję sieroty po funkcjonariuszu w stosunku do emerytury, do której prawo nabyłby on w chwili śmierci.

21. Pośmiertnego można domagać się w ciągu 6 miesięcy od śmierci emeryta.

22. Pośmiertne wynosi trzymiesięczną emeryturę, do której miał prawo emeryt.

23. Na pokrycie świadczeń, przewidzianych — w ustawie, pobierana jest składka emerytalna od uposażenia funkcjonariuszów państwowych w służbie czynnej.

24. Wysokość składki emerytalnej określa rozporządzenie Rady Ministrów, ustalając zarazem sposób pobierania oraz czy i jaką część tej składki pokrywa Skarb Państwa.

25. W razie przejścia do wyższej grupy uposażenia funkcjonariusz płaci w ciągu jednego roku, niezależnie od składek emerytalnych, połowę kwoty, o którą zwiększyło się jego uposażenie.

26. Jeżeli właściwe przepisy służbowe nie stanowią inaczej, z funkcjonariuszem powinien być rozwiązany stosunek służbowy, gdy:

1. z powodu choroby nie pełni on służby dłużej, niż na to zezwalają właściwe przepisy,
2. stał się trwale niezdolny do służby, albo
3. w ciągu 6-ciu miesięcy przebywania w stanie nieczynnym nie został powołany do służby czynnej.

27. Jeżeli właściwe przepisy służbowe nie stanowią inaczej, z funkcjonariuszem powinien być rozwiązany stosunek służbowy na jego żądanie, gdy:

1. ma ponad 60 lat, albo
2. stał się trwale niezdolny do służby.

28. Do wysługi emerytalnej, prócz okresów wymienionych w art. 19, zalicza się:

1. okresy czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okresy odbywania kar, orzeczonych przez władze państw zaborezych za taką działalność, pod warunkiem i w trybie, które określa rozporządzenie Ministra Skarbu.
2. służbę pełnioną w byłym Wydziale Krajowym Galicyjskim,
3. służbę pełnioną w państwach zaborezych i zweryfikowaną pracę zawodową, jeżeli ta służba lub praca były zaliczalne do wysługi emerytalnej w myśl art. 81 lub art. 97 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 20, poz. 160 i z 1935 r. Nr. 85 poz. 521) w brzemieniu obowiązującym w dniu wejścia w życie ustawy niniejszej i przy zachowaniu ponad to warunków, przewidzianych w dalszych artykułach.

29. Służbę w państwie zaborezym i zweryfikowaną pracę zawodową zalicza się do wysługi emerytalnej jedynie tym funkcjonariuszom, którzy wstąpili do polskiej służby państwowej przed dniem 1 stycznia 1934 r. przy czym służba pełniona w państwie zaborezym może być zaliczona tylko w tym przypadku, gdy funkcjonariusz dokonał zgłoszenia praw z jej tytułu zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239).

30. Rozporządzenie Ministra Skarbu określa daty, do których służbę pełnioną wposzczególnych państwach zaborezych należy uważać za służbę w państwie zaborezym w rozumieniu art. 129, p. 3.

31. 1. Służba w państwie zaborezym nie może być liczona do wysługi emerytalnej w stosunku korzystniejszym niż kalendarzowy.

2. Przepisu ust. 1) nie stosuje się do osób odznaczonych orderem wojskowym „Wirtuti Militari” lub Krzyżem Niepodległości.

32. 1. Za służbę w wojsku Polskim uważa się również służbę pełnioną w polskich formacjach wojskowych i w polskich organizacjach wojskowych.

2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu określa, jakie formacje i organizacje należy uważać w rozumieniu ust. 1) za polskie formacje wojskowe i polskie organizacje wojskowe. Rozporządzenie to ustala również datę, do której można liczyć w poszczególnych formacjach i organizacjach oraz wskazuje, jakie ponad to okresy należy traktować na równi ze służbą w wojsku polskim.

33. Okresy pracy kontraktowej, pełnionej w urzędach państwowych przed 1 lutego 1934 r., za które nie przekazano Skarbowi Państwa lub Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu składek emerytalnych, zalicza się do wysługi emerytalnej, o której mowa w art. 92 i 93.

34. Przy ustalaniu zaliczalności do wysługi emerytalnej służby państwowej, cywilnej lub wojskowej pełnionej przed dniem 1 października 1923 r. władza emerytalna może przyjąć dowód ze świadków.

35. 1. Funkcjonariusze z którymi rozwiązano stosunek służbowy przed dniem 1 lutego 1934 r., oraz wdowy i sieroty po nich zachowują prawo do świadczeń emerytalnych w wymiarze, jaki służył im przed wejściem w życie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 521), z zastrzeżeniem przepisów art. 132 i postanowień dalszych ustępów artykułu niniejszego.

2. Świadczenia emerytalne osób, o których mowa w ust. 1) zmniejsza się, począwszy od dnia 1 kwietnia 1937 r. o 10%.

3. Przepisy ust. 2) nie stosują się do emerytów, których emerytura nie przekracza 100 zł. miesięcznie do wdów, których pensje nie przekraczają 50 zł. miesięcznie, ani do sierot, których pensje nie przekraczają 25 zł. miesięcznie.

4. Jeżeli po zastosowaniu przepisów ust. 2) pensje wdowie i sierocie zmniejszyłyby się poniżej kwot o których mowa w ust. 3), pensje te wypłaca się w wysokości tych kwot.

5. Przepisy art. 1) — 4) stosują się również do tych funkcjonariuszów oraz wdów i sierot po nich, którzy na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 czerwca 1934 r. o prawie wyboru zaopatrzenia emerytalnego i o dodatku do uposażenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 474) wybrali zaopatrzenie emerytalne, jakie otrzymaliby, gdyby stosunek służbowy z funkcjonariuszem został rozwiązany w dniu 31 stycznia 1934 r.

6. Rozporządzenie Rady Ministrów może obniżyć stopę procentową, o której mowa w ust. 2) lub w całości uchylić przepis zawarty w ust. 2).

36. Emeryci państw zaborezych i byli funkcjonariusze państw zaborezych, oraz wdowy i sieroty po tych osobach zachowują prawo do świadczeń emerytalnych w wymiarze, jaki służył im na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

37. Emerytury funkcjonariuszów, z którymi rozwiązano stosunek służbowy po dniu 31 stycznia 1934 r., lecz przed wejściem w życie ustawy niniejszej oraz pensje wdów i sierot po tych funkcjonariuszach przerahowuje się z dniem 1 kwietnia 1937 r. dostosowując wymiar świadczeń do przepisów art. 27 — 31.

38. Do dnia wejścia w życie przepisów l. 35, ust. 1) osoby, o których mowa w tych przepisach, zachowują prawo do świadczeń emerytalnych, w wymiarze jaki służył im na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

39. Prawa emerytalne funkcjonariuszów, z którymi stosunek służbowy rozwiązano po dniu 31 stycznia 1934 r., lecz przed wejściem w życie ustawy, oraz wdów i sierot po nich ustala się na podstawie przepisów obowiązujących w chwili rozwiązania z funkcjonariuszem stosunku służbowego z zastrzeżeniem postanowień art. 145.

40. Funkcjonariusze państwowi oraz wdowy i sieroty po nich, którzy na podstawie art. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 474) wybrali zaopatrzenie emerytalne, należne im na zasadzie przepisów obowiązujących w czasie rozwiązania z funkcjonariuszem stosunku służbowego, bądź którzy służącemu im prawa wyboru nie wykorzystali, mogą w ciągu 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy odwołać dokonany wybór, bądź z prawa wyboru skorzystać i wybrać zaopatrzenie emerytalne, które otrzymaliby, gdyby stosunek służbowy z funkcjonariuszem został rozwiązany w dniu 31 stycznia 1934 r.

41. Wysługę emerytalną funkcjonariuszów, pozostających w służbie w dniu wejścia w życie ustawy niniejszej, ustala się według przepisów tej ustawy, bez względu na orzeczenie dotyczące zaliczalności pewnych okresów do wysługi emerytalnej, a wydaną funkcjonariuszom w służbie czynnej przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

42. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

43. Do czasu wydania rozporządzeń, przewidzianych w ustawie niniejszej zachowują moc rozporządzenia wydane na podstawie ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r., o ile nie są sprzeczne z ustawą niniejszą.

Sytuacja emerytów polskich w Gdańsku

Emerytów polskich w Gdańsku można podzielić na 2 kategorie:

- a) emerytowanych urzędników polskich, obywateli gdańskich.
- b) emerytowanych urzędników polskich, obywateli polskich.

Mówiąc o emerytowanych urzędnikach polskich, obywateli gdańskich, można zapytać, czy godziwa jest rzecza, aby ludziom starszym, którzy swe lata młodości spędzili w służbie obcego państwa, jednak zawsze występowali śmiało i otwarcie jako Polacy, obliczać te lata służby t. zw. „zaborezej” jako mniej wartościowe? Dla czego między emerytowanym urzędnikiem narodowości niemieckiej, a emerytowanym urzędnikiem Polakiem robi się w Gdańsku różnica?

Urzędnik Niemiec, który przeszedł ze służby w państwie niemieckim do służby w urzędach W. M. Gdańska, — ma przy przejściu na emeryturę pocięzone do wysługi emerytalnej wszystkie lata służby spędzone w służbie niemieckiej, a urzędnikowi Polakowi, który przeszedł ze służby W. M. Gdańska, mają być one liczone tylko w $\frac{3}{4}$? Czyż jest on tylko obywatelom drugiej klasy, za którego go Niemcy ciągle uważali? Czy i Rząd Polski chce robić tę przykrą różnicę?

Urzędnicy ci Polacy, już w czasach zaborezych z narażeniem kariery i swego stanowiska poświęcali się pracy społecznej i ich to w przeważnej mierze

jest zasługą, że utrzymali oni polskość tutejszej dzielnicy. Z chwilą powstania państwa polskiego zgłosili się na wezwanie władz polskich dobrowolnie do służby polskiej i byli pomocni Rządowi Polskiemu przy zorganizowaniu tej służby, stojąc na straży urzędów służbowych i chroniąc je przed zniszczeniem przez b. zaborców.

A nawet i teraz przeszedłszy w stan spoczynku nie spoczęli na laurach, tylko dalej swą pracą społeczną pomagają Rządowi polskiemu w utrzymaniu polskości na terenie W. M. Gdańska.

Ale nie tylko w stosunku do swych kolegów Niemców emerytów są oni gorzej traktowani. Znajdują się oni także i w gorszym położeniu w stosunku do swoich kolegów emerytowanych funkcjonariuszy obywateli polskich.

Na podstawie specjalnego zarządzenia Senatu Gdańskiego, tracą się emerytowanym funkcjonariuszom obywatelom gdańskim oprócz różnych bardzo wysokich podatków jeszcze osobno 8% podatek od stałych uposażeń t. zw. „Festbesoldetensteuer”. Emerytowani funkcjonariusze państwowi obywatele polscy są wolni od tego podatku.

Do końca grudnia 1935 ściągnięte tytułem tego 8% podatku kwoty odprowadzono do kasy Urzędu podatkowego w Gdańsku.

Od 1 stycznia 1936 na podstawie specjalnej umowy między Rządem polskim, a Senatem Gdańskim, kwoty te nie są odprowadzane do kasy Urzędu Po-

datkowego w Gdańsku, tylko przekazywane są na rachunek Ministerstwa Skarbu w Warszawie.

Dla Skarbu Państwa Polskiego są to tak drobne kwoty, że nie stoją one w żadnym stosunku do rozgorzeżenia wywołanego wśród emerytów polskich obywateli gdańskich — i winny być tymże zwrócone.

O ile rozedochodzi się o obywateli polskich, którzy na terenie W. M. Gdańska pełnili służbę w polskich urzędach i tutaj przeszli w stan spoczynku, to w stosunku do nich muszą mieć zastosowanie przepisy emerytalne, dotyczące wszystkich pracowników w kraju. Ze względu jednak na odmienne warunki, w jakich pełnili służbę na tutejszym zagrożonym odcinku, jak również ze względu na większą drożyznę wszystkich artykułów najkonieczniejszej potrzeby, winni oni przy przejściu na emeryturę mieć przyznany dodatek w tej samej wysokości, jak to mają pracownicy państwowi pozostający na terenie W. M. Gdańska w czynnej służbie.

Nawet ostatni dekret Pana Prezydenta z roku 1935 w art. 18 przewidywał ten dodatek postanawiając:

1) Funkcjonariuszem państwowym i zawodowym wojskowym, którzy ostatnio przed przeniesieniem w stan spoczynku pełnili służbę na obszarze W. M. Gdańska oraz pozostałym po nich rodzinom, Rada Ministrów władna jest przyznać na czas zamieszki-

Obowiązkiem każdego emeryta jest zasilenie funduszu prasowego „Emeryta”.